

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **H. A.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2010, č. j. OAM-298/LE-PA03-PA03-R2-2009, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2010, č. j. 56 Az 15/2010 – 22,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2010, č. j. 56 Az 15/2010 – 22, **se** ve výrocích II. a III. **zrušuje** a věc **se** v této části **vrací** krajskému soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení výroku II. shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně. Tím bylo zrušeno jeho výše uvedené rozhodnutí v rozsahu výroku o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a věc mu byla v této části vrácena k dalšímu řízení. Výrokem I. rozsudku byla zamítnuta žaloba směřující proti výroku o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu. Výrokem III. rozsudku bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Krajský soud dospěl k závěru, že v případě mezinárodní ochrany podle § 14a zákona o azylu rozhodl žalovaný na základě nedostatečných skutkových zjištění. Povinností žalovaného bylo zabývat se specifickou situací žalobce, jenž opustil svou vlast

(Palestinu) jako nezletilý poté, co v roce 2000 v souvislosti s dlouhodobým konfliktem mezi Izraelem a Palestinou zahynuli oba jeho rodiče i sestra a přišel rovněž o veškerý majetek a zázemí. Z tohoto důvodu je jeho situace odlišná od situace ostatních obyvatel pásma Gazy. Stěžovatel se měl proto podrobně zabývat zejména těmito specifickými okolnostmi žalobcova příběhu, a to především z hlediska posouzení, zda by návrat do vlasti nepředstavoval pro žalobce nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu z důvodu možného rozporu jeho vycestování s mezinárodními závazky České republiky. Stěžovatel měl věnovat více pozornosti rovněž tomu, jaký význam by z hlediska doplňkové ochrany mohla mít účast žalobce na manifestacích na podporu hnutí Hamas a házení kamenů na Izraelce. Soud na podporu své argumentace odkázal na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 5 Azs 40/2009 a rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 47 Az 6/2007.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tedy nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, kterou spatřuje v nedostatku jeho důvodů. Konkrétně uvádí, že při posouzení žalobcovy žádosti vycházel především z jeho vlastních výpovědí, neboť břemeno tvrzení nese v azylovém řízení primárně žadatel sám. Žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu jednak z toho důvodu, že se nechce vrátit do vlasti, kde je celkově obtížná situace a kde nemá rodinné zázemí, a dále též s cílem legalizovat svůj pobyt na území České republiky. Stěžovatel se příběhem pečlivě zabýval a žádost posoudil na základě informací o situaci v Palestině. Přitom vzal v úvahu i zjištění o jeho životě ve vlasti před emigrací včetně účasti na manifestacích, možnost jeho volného pohybu po území Palestiny a případné využití pomoci jeho příbuzných. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že by byl při posouzení doplňkové ochrany povinen přihlédnout ke skutečnosti, že žalobce opustil zemi původu jako nezletilý, a k jeho zážitkům z dětství. V této souvislosti podotýká, že pro posouzení této otázky je rozhodující situace v době žadatelova případného návratu do vlasti a nikoliv minulé události; zde odkazuje na rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 5 Azs 80/2007. Stěžovatel vycházel z toho, že žalobce je dospělý mladý muž, jemuž nebezpečí vážné újmy v případě návratu domů nehrozí. Výtku soudu, že se věcí nezabýval dostatečně, tak považuje za nedůvodnou. Stěžovatel proto navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce nevyužil svého práva vyjádřit se k podané kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost je dle § 102 s. ř. s. zásadně přípustná, s výjimkou případů taxativně vypočtených v § 104 s. ř. s., pokud splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.), je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 s. ř. s.). V daném případě je kasační stížnost přípustná.

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Vymezením institutu nepřijatelnosti se soud již podrobně zabýval např. ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publ. pod. č. 933/2006 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz).

Z rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 – 59, pak vyplývá, že kasační stížnost může být přijatelná i v případě, že je podána žalovaným Ministerstvem vnitra z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které spočívá v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Vzhledem k tomu, že v posuzovaném případě stěžovatel namítá právě taková pochybení krajského soudu, která nelze ve fázi posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit, přijal zdejší soud kasační stížnost k věcnému projednání.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel klíčovou stížní námitku podřadil pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., takže namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, kterou spatřuje v nedostatku jeho důvodů. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána typicky v situacích, kdy soud opírá rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, nebo pokud opomene vypořádat argumenty uplatněné účastníkem řízení, či v některých dalších obdobných případech (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, ze dne 23. 12. 2005, č. j. 4 As 13/2004 – 55, a ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44). Stěžovatel však v kasační stížnosti žádné konkrétní pochybení uvedeného charakteru nenamítá, ale brojí naopak proti závěru krajského soudu, že ve správním řízení dostatečně neobjasnil skutečný stav dané věci a jeho rozhodnutí proto bylo nutné zrušit podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatel tak ve skutečnosti poukazuje na nezákonnost napadeného rozsudku v důsledku nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nedostatečné objasnění skutkového stavu bylo, jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku, důvodem, který vedl krajský soud ke zrušení stěžovatelova rozhodnutí, přičemž soud současně vytkl žalovanému, že skutečnosti, které zjistil a zjistit dále mohl a měl, nebyly řádně hodnoceny. Námitky uplatněné v kasační stížnosti směřují proti tomuto závěru soudu. Nejvyšší správní soud tedy, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, věc posoudil z hlediska uplatněných námitek.

K otázce objasnění skutečného stavu věci v azylovém řízení se zdejší soud již vyjádřil v řadě svých rozhodnutí. Podle konstantní judikatury zdejšího soudu musí žadatel o mezinárodní ochranu vedle uvedení všech skutečností, z nichž dovozuje, že mu svědčí některý z důvodů pro její udělení (srov. např. rozsudek ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63), rovněž unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby (srov. např. rozsudky ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 – 58, ze dne 29. 5. 2009, č. j. 4 Azs 83/2008 – 69, nebo ze dne 22. 7. 2010, č. j. 2 Azs 21/2010 - 92). Povinností Ministerstva vnitra je naproti tomu umožnit žadateli svá tvrzení uplatnit. K tomu lze odkázat zejména na rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2003, čj. 5 Azs 26/2003 – 57, podle kterého musí správní orgán umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestřít důvody, pro které je azyl obvykle poskytován. Obdobně uvedl zdejší soud v rozsudku ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009 – 74, že je povinností správního orgánu vést řízení s žadatelem o mezinárodní ochranu takovým způsobem, aby mu bylo umožněno předložit

v úplnosti důvody své žádosti. Teprve na základě skutečností uvedených žadatelem může Ministerstvo vnitra přistoupit k podrobnému posouzení relevantních okolností jeho věci a zkoumat, zda je v jeho případě naplněn některý z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona.

V nyní projednávané věci je ze správního spisu patrné, že žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 4. 11. 2009 a ve vlastnoručně psaném prohlášení poukázal na obecně velmi špatnou situaci v Palestině, kde dle jeho slov probíhá válka. Uvedl, že nemá ve vlasti žádné zázemí, neboť jeho rodiče i sestra byli zabiti. Z Palestiny odešel proto, aby „*mohl žít jako normální člověk*“. Stěžovatel s žalobcem vedl dne 21. 1. 2010 pohovor, během kterého jmenovaný uvedl, že všichni obyvatelé Palestiny žijí v trvalém nebezpečí a bídě, což je ostatně všeobecně známou skutečností. Jeho situace se ještě zhoršila poté, co ztratil oba rodiče. Důvodem jeho odchodu byla celkově špatná situace (válka) a absence rodinného zázemí. Politického života v Palestině se osobně neúčastnil, sympatizoval však s hnutím Hamas a navštěvoval manifestace, případně házel kameny proti Izraelcům. K dotazům stěžovatele, zda měl sám nějaké konkrétní potíže s tamními státními orgány či jinými osobami, uvedl, že konkrétní problémy neměl, a že „*jediný problém je izraelská armáda, která dělá potíže stále*.“ Návrat do vlasti pro něj není přijatelný, neboť „*tam nemá žádnou podporu, nemá tam z čeho žít a je tam válka a bída*.“ Na dotaz, zda by mu v případě návratu hrozilo nějaké nebezpečí ze strany státních orgánů, odpověděl, že by mohl mít jisté, blíže nespecifikované problémy z toho důvodu, že zemi opustil bez povolení. Žádné další skutečnosti nesdělil. Podle názoru zdejšího soudu je nepochybné, že stěžovatel dostál své povinnosti umožnit žalobci uvést všechny důvody a všechny podstatné skutečnosti jeho věci.

Výše uvedená žalobcova tvrzení posoudil stěžovatel v konfrontaci s obecnými informacemi o situaci v dané zemi. Postupoval tak plně v souladu s ustálenou judikaturou zdejšího soudu, podle níž je rozhodující správní orgán odpovědný za náležité zjištění reálií o situaci v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu (srov. např. rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81). Nejvyšší správní soud se již vyslovil i k tomu, z jakých zdrojů je třeba vycházet. Z rozsudku ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 – 71, vyplývá, že: „*při používání informací o zemích původu je nutné dodržovat následující pravidla. Informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné*.“ V praxi bývají obvykle využívány například zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv v dotčených zemích, informace nevládních organizací působících na poli ochrany lidských práv, či případně aktuální informace z databáze ČTK. Tak tomu bylo i v nyní projednávané věci. Na základě poznatků získaných ze zpráv o aktuální situaci v Palestině dospěl stěžovatel k závěru, že žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí nebezpečí dosahující intenzity vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Relevance, aktuálnost, věrohodnost a ani obsah těchto pramenů nebyly žalobcem v žalobě nikterak zpochybněny a ani krajský soud v napadeném rozsudku stěžovateli v tomto smyslu ničeho nevytýkal. Pokud jde o hodnocení rozhodných skutečností, lze stěžovateli přisvědčit v názoru, že mezinárodní ochrana podle § 14a zákona o azylu směřuje k ochraně před nebezpečím v zemi původu v době návratu do země a že skutečnost, že žadatel byl v době opuštění země původu nezletilý, zde nemůže hrát podstatnou roli. Z tohoto hlediska se nejeví důvodnou výtka soudu, že žalovaný měl upřesňujícími dotazy objasnit

účast při manifestacích a při házení kamenů proti Izraelcům, neboť tyto skutečnosti by mohly být významné ve vztahu k hodnocení azylových důvodů, nikoliv ve vztahu k podmínkám pro udělení doplňkové ochrany. Azylové důvody však krajský soud neshledal naplněnými a ve vztahu k nim ani neměl pochybnosti o úplnosti skutkových zjištění. Možnost porušení mezinárodních závazků ve vztahu k žadateli krajský soud nijak nespecifikoval.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že skutková zjištění, z nichž stěžovatel při posouzení důvodnosti žalobcovy žádosti ve vztahu k doplňkové ochraně podle § 14a zákona o azylu, byla dostatečná a výsledek hodnocení je s nimi v souladu. Kasační stížnost tedy shledal důvodnou.

Před rozhodnutím však Nejvyšší správní soud musel vážit rozsah, v němž byl rozsudek krajského soudu stěžovatelem napaden. Stěžovatel sice v petitu kasační stížnosti navrhl zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení, ovšem v úvodu kasační stížnosti výslovně uvedl, že napadá pouze zrušující výrok (II.) rozsudku. Stejně tak veškeré důvody kasační stížnosti směřují výslovně proti výroku, jímž krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného v části nepřiznávající žadateli mezinárodní ochranu podle § 14a zákona o azylu a jímž mu vrátil věc k dalšímu řízení. Ostatně by bylo nelogické, aby stěžovatel napadal rozsudek v části pro něho příznivé.

Proto, z důvodů výše uvedených, Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu ve výroku II., a to podle § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. a v tomto rozsahu věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 3 s. ř. s).

Výrok III. rozsudku krajského soudu o náhradě nákladů řízení je výrokem závislým na věcném posouzení žaloby; proto bylo nutné zrušit i tento výrok.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v dalším řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu